

NORMTAL FOR OMKOSTNINGER 2016

NOTAT NR. 1529

Normtallene viser det gennemsnitlige niveau samt den bedste tredjedel for forskellige omkostninger og produktivitetsmål. Ved budgetlægning kan bedriftens egne tal sammenlignes med disse normtal.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: **KARSTEN MOOSGAARD PEDERSEN**

UDGIVET: 11. SEPTEMBER 2015

Dyregruppe: Sohold, smågrise og slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Svineproducenter og deres rådgivere kan finde normtal for omkostningerne i dette notat. Normtallene kan bruges til at sammenligne med bedriftens budgetmål og dermed identificere områder, hvor der er væsentlige afvigelser, samt muligheder for forbedringer, da normtallene er opgjort både for gennemsnittet og bedste tredjedel.

Opgørelsen er både på produktivitet fra effektivitetskontrollen og omkostninger fra business check svin. Omkostningerne opdeles i styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger, hvor bygninger og inventar forrentes med 4 %.

Baggrund

Ved budgetlægning på den enkelte bedrift kan det være svært at forholde sig til, om den enkelte omkostningstype er normal. Benchmarking af bedriftens regnskab mod tilsvarende bedrifter er en mulighed, men når der skal udarbejdes budget, er det en fordel med mere detaljerede økonomiske normtal på driftsgrensniveau.

Formålet med notatet er at vise produktionstekniske data fremskrevet til 2016 niveau samt aktuelle normtal for en række omkostningsparametre, som kan gøre det lettere at udarbejde og kvalitetssikre bedrifternes budget for svineproduktionen.

Dataene er opgjort pr. enhed (årsso eller slagtesvin), således at det er muligt at sammenligne egne tal med normtallene.

Materiale og metode

Datagrundlag

Normtallene for produktivitet bygger på data fra både DLBR SvinelT og AgroSoft i 2014 [1]. Her er antallet af besætninger 1.410. Foderomkostningen er beregnet ud fra landsgennemsnittets foderforbrug og prognoseprisen fra FarmtalOnline. Resten af stykomkostningerne og normtallene for kontante kapacitets- og kapitalomkostninger bygger på data fra Business Check [2]. Her benyttes bedrifter, der har lavet driftsgrensanalysen i den interne årsrapport for 2014, og som har indberettet deres regnskab til økonomidatabasen. Her er antallet af besætninger 820. I driftsgrensanalysen er det muligt at adskille indtjeningen ved so- eller slagtesvineproduktion fra øvrige aktiviteter på posteringer helt ned til bundlinjen. Andelen af udgifterne til smågriseproduktionen er beregnet på baggrund af forskellen mellem sohold med produktion af 7 kg hhv. 30 kg.

Tabellernes opbygning

Normtallene for produktivitet er opdelt på sohold, smågriseproducenter og slagtesvineproducenter. Tabellerne med normtal for omkostningerne er opdelt på 3 driftsgrene: sohold med produktion af 7 kg grise, sohold med produktion af 30 kg grise og slagtesvineproduktion. Derudover er tabellerne opgjort på 3 forskellige niveauer, således at styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger er separeret i tre tabeller. Her viser hver tabel gennemsnittet for hele den udvalgte gruppe og gennemsnittet af den bedste tredjedel for den pågældende kategori af omkostninger. Derfor er bedste tredjedel i tabellen med stykomkostninger den tredjedel med laveste stykomkostninger, imens den bedste tredjedel i tabellen med hhv. kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger er den tredjedel med hhv. laveste kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger. I tabellen med produktivitet er bedste tredjedel opdelt efter fravænnede grise pr. årsso ved sohold, og for slagtesvin er bedste tredjedel opdelt efter produktionsværdi pr. stiplads pr. år.

Resultater og diskussion

Nedenstående tabeller viser normtallene for de respektive driftsgrene. Produktiviteten for sohold, smågrise og slagtesvin vises i tabel 1. Omkostningerne for sohold vises i tabel 2 og tabel 3 og for slagtesvin vises omkostningerne i tabel 4. Resultaterne for sohold i tabel 2 og 3 er opgjort som normtal pr. årssø, og resultaterne for slagtesvin i tabel 4 er opgjort som normtal pr. produceret slagtesvin.

Produktivitet for sohold, smågrise og slagtesvin

Produktivitetstallene for sohold er baseret på tal fra 2014 og fremskrevet til 2016 med væksten fra 2012-2014. Antallet af fravænnede grise forventes derved at blive 31,6 i 2016 for gennemsnittet. Foderforbruget til søer er faldet med 8 FE pr. år, og derved forventes et gennemsnitlig foderforbrug på 1.491 FE pr. årssø. Endeligt forventes pattegrisedødeligheden også at falde.

Produktiviteten ved smågrise- og slagtesvineproduktionen er ligeledes fremskrevet til 2016 med udviklingen fra 2012-2014.

Tabel 1. Tabellen viser normtal for produktiviteten hos producenter med sohold, smågrise eller slagtesvin, som de forventes at være i 2016. Bedste tredjedel er opdelt efter antal fravænnede grise pr. årssø for sohold og produktionsværdi pr. stiplads for smågrise og slagtesvin.

Sohold	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årssøer	707	767
Fravænnet grise pr. årssø ¹	31,6	33,9
Sofoder pr. årssø, FEso ¹	1.491	1.480
Total pattegrisedødelighed, % ¹	21,4	19,4

Smågriseproduktion	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. smågrise	18.232	19.491
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	1,91	1,77
Daglig tilvækst, gram ¹	449	471
Dødelighed, %	2,9	2,4

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. slagtesvin	6.863	8.009
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	2,80	2,66
Daglig tilvækst, gram ¹	947	997
Dødelighed, %	3,7	3,0

¹⁾ Normtallene er baseret på tal fra 2014 og fremskrevet til 2016 med væksten fra 2012-2014.

Omkostninger til svineproduktion

Styk-, kontante kapacitets-, og kapitalomkostninger er udspecificeret i tabel 2-4 for søer med fravænnede grise, søer med smågrise og slagtesvin. Se nedenstående tabeller.

Foderomkostningerne er inkluderet i notatet ud fra prognosepriserne i FarmtalOnline. Foderforbruget er baseret på produktivitetstallene fra tabel 1. Foderomkostningerne til søer med smågrise inkluderer smågriseblanding op til en afgangsvægt på 32 kg. Foderomkostningen ved hjemmeblandet foder er typisk lavere end ved indkøb af foder. Ud fra DB-tjek var forskellen 18 øre pr. FEso for avlsdyrfoder i 2014. Derudover var hjemmeblandet foder 16 øre billigere pr. FEsv ifølge DB-tjek. Det kan fratrækkes foderomkostningen, hvis der er hjemmeblandet foder på bedriften. Foderprisen er også typisk lavere hos bedste tredjedel, men det er heller ikke inkluderet i opgørelsen.

Resten af stykomkostningerne, såsom omkostninger til dyrlæge og medicin, avl, rådgivning, kontrol samt diverse stykomkostninger, er opgjort i nedenstående tabel.

De kontante kapacitetsomkostninger er domineret af lønomkostninger, både til medarbejdere og ejer, for alle tre grupper. Hvis man sammenligner med bedste tredjedel, så har bedste tredjedel også store besparelser her. For slagtesvineproducenter er det især ejer aflønning pr. produceret slagtesvin, som er lavere for bedste tredjedel, hvilket skyldes, at de har større besætninger.

Kapitalomkostningerne illustrerer omkostningerne ved finansiering af svineproduktionen. Ved leje af driftsbygninger undgås afskrivningerne selvfølgelig. Tallene for afskrivninger og leje af driftsbygninger er gennemsnitstal for forskellige landmænd, og derfor kan tallene kun matche den pågældende landmand, hvis landmanden lejer den samme andel af sine driftsbygninger som gennemsnittet. Renteomkostningerne af bundet kapital repræsenterer rentekomkostningerne til svineproduktionens produktionsapparat. Således er der ikke rentekomkostninger til jord og landbrugsmaskiner.

Sohold med fravænnede grise

Tabel 2. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 7 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold med fravænnede grise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,62 kr. pr. FEso	2.415	2.398
Startblanding, 3,12 kr. pr. FEsv	74	79
Dyrlæge og medicin	432	385
Avl, rådgivning og kontrol	256	216
Diverse stykomkostninger	180	144
Stykomkostninger i alt	3.358	3.222

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	298	220
Vedligehold	264	188
Lønomkostninger	1.058	850
Ejer aflønning	396	347
Forsikringer	97	82
Diverse kapacitetsomkostninger	216	174
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	2.329	1.861

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	416	279
Afskrivning inventar	305	210
Leje af driftsbygninger	27	50
Renteomkostninger af bundet kapital	405	261
Kapitalomkostninger i alt	1.153	799

Sohold med smågrise

Tabel 3. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 30 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold med smågrise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,62 kr. pr. FEso	2.460	2.398
Smågriseblanding, 1,96 kr. pr. FEsv	2.872	2.870
Dyrlæge og medicin	594	507
Avl, rådgivning og kontrol	279	265
Diverse stykomkostninger	239	224
Stykomkostninger i alt	6.444	6.262

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	446	366
Vedligehold	342	265
Lønomkostninger	1.273	1.035
Ejeraflønning	572	477
Forsikringer	121	102
Diverse kapacitetsomkostninger	269	221
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	3.036	2.472

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	530	384
Afskrivning inventar	350	227
Leje af driftsbygninger	13	16
Renteomkostninger af bundet kapital	108	38
Kapitalomkostninger i alt	1.001	665

Slagtesvin

Tabel 4. Tabellen viser normtallene for producenter af slagtesvin fra 30 kg og op til slagtning. Resultaterne er opgjort pr. slagtesvin og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

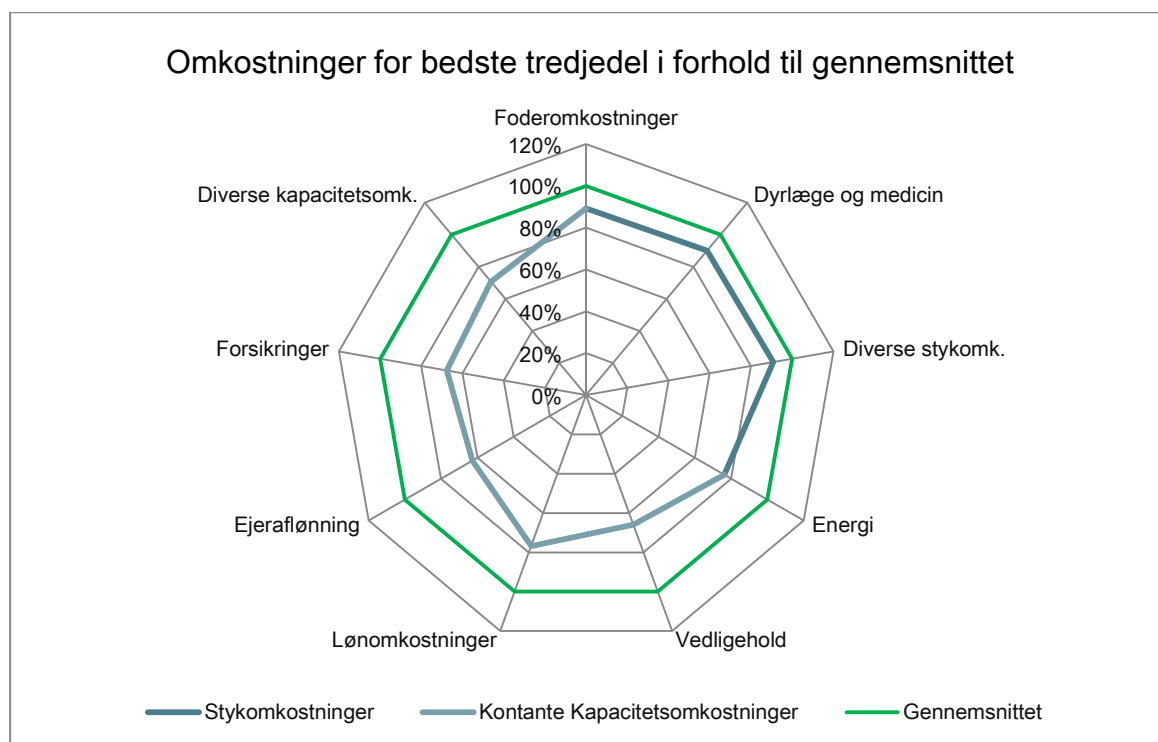
Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Slagtesvineblanding, 1,62 kr. pr. FEsv	360	343
Dyrlæge og medicin	7	6
Diverse stykomkostninger	6	5
Stykomkostninger i alt	373	354

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	13	10
Vedligehold	14	9
Lønomkostninger	18	14
Ejeraflønning	24	15
Forsikringer	6	4
Diverse kapacitetsomkostninger	10	7
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	84	59

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	22	15
Afskrivning inventar	12	7
Leje af driftsbygninger	8	3
Renteomkostninger af bundet kapital	19	12
Kapitalomkostninger i alt	60	37

Bedste tredjedel i forhold til gennemsnittet

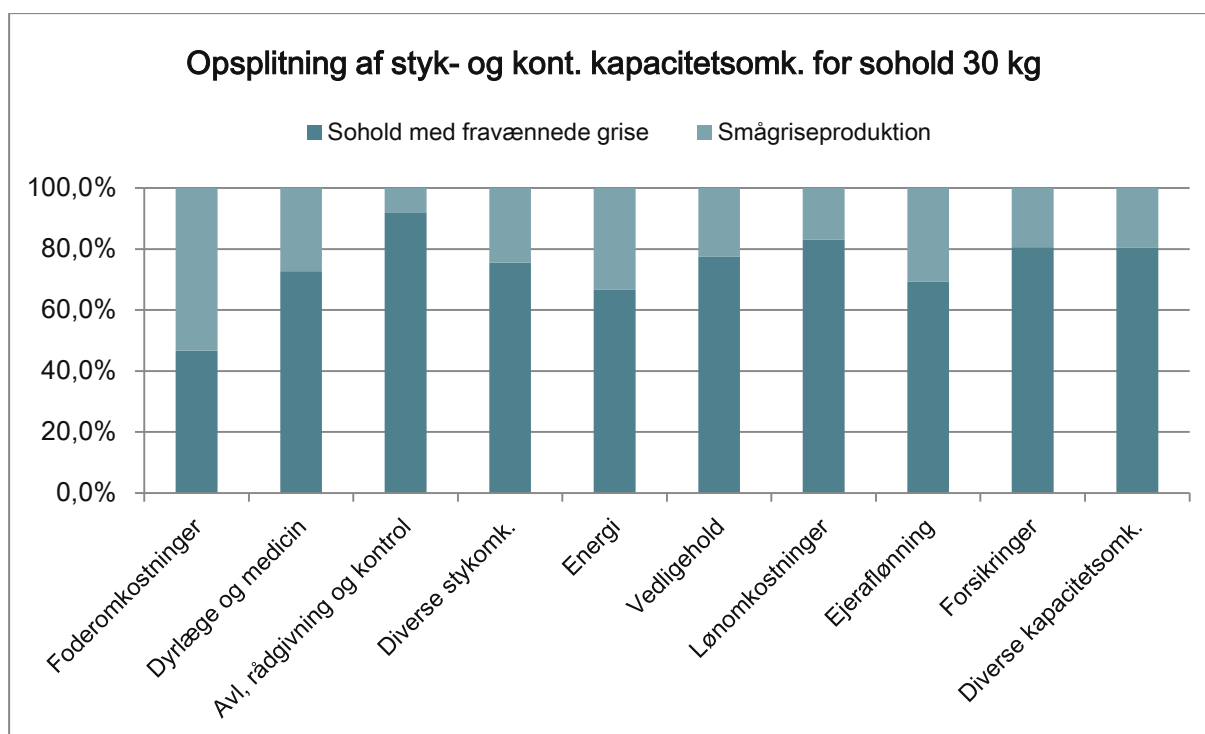
Normtallene for bedste tredjedel viser generelt lavere omkostninger. Her er det især kapacitetsomkostningerne, som er lavere. I nedenstående figur er bedste tredjedel sat i forhold til gennemsnittet hos slagtesvineproducenterne. Her er de kontante kapacitetsomkostninger hos bedste tredjedel omkring 70 % af de gennemsnitlige kontante kapacitetsomkostninger. Blandt stykomkostningerne er foderomkostningerne den største post, og på baggrund af et lavere foderforbrug er foderomkostningerne 11 % lavere, da foderprisen er den samme.



Figur 1. Figuren viser stykomkostninger og kapacitetsomkostninger i forhold til gennemsnittet. Det bemærkes, at den bedste tredjedel har højere omkostninger pr. årsso for diverse stykomkostninger.

Smågriseproduktionen

Normtal for produktionen af smågrise fra 7 kg og op til 30 kg er også interessant at opgøre for at lave en budgetkalkule for smågriseproduktion. Et regnskabsgrundlag for sådan en analyse findes desværre ikke. Producenter med sohold og produktion op til 30 kg opsplitter ikke regnskabet på produktionen op til fravænning og produktionen efter fravænning. Forudsat at sohold hos 7 kg og 30 kg producenterne er sammenlignelige, kan fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen fordeles som forskellen mellem 7 kg og 30 kg produktion, hvilket er illustreret i figur 2. Her er f.eks. foderomkostningerne delt ud mellem smågrise og søer for sohold med 30 kg produktion.



Figur 2. Figuren viser fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen for gennemsnittet.

Konklusion

Der har været en produktivitet fremgang fra 2012 til 2014, og den fremgang forventes at fortsætte. Dermed kan der budgetteres med endnu flere fravænnede grise, lavere pattegrisedødelighed, lavere foderforbrug i både sohold, smågrise- og slagtesvineproduktionen samt højere daglig tilvækst i smågrise- og slagtesvineproduktionen.

Regnskabsopstillingen viser, at det største forbedringspotentiale ligger i de kontante kapacitetsomkostninger, og det er også disse omkostninger, som er lettest at ændre. Bedste tredjedel har 20 % lavere kontante kapacitetsomkostninger hos sohold med fravænnede grise og sohold med smågrise. I slagtesvineproduktionen har bedste tredjedel 30 % lavere kontante kapacitetsomkostninger.

Derudover ligger der også et forbedringspotentiale i at sænke foderforbruget, da foderomkostningen er den største omkostning. Bedste tredjedel forventes at bruge 11 færre FEso pr. årssø i forhold til gennemsnittet, og i slagtesvineproduktionen forventes foderforbruget at blive 2,66 FEsv pr. kg tilvækst.

Referencer

[1]	Jessen, O.: (2015): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2014. Notat nr. 1523, Videncenter for Svineproduktion.
[2]	Hansen, B.O.: (2015): Business Check Svin 2014, DLBR Økonomi.

//KMY//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 45 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@seges.dk



Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.